

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060102

DOM
2016-11-01
Stockholm

Mål nr
M 1790-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-02-10 i
mål nr M 4262-15, se bilaga A

KLAGANDE

T K

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
2. Miljönämnden i mellersta Bohuslän (Munkedal)
3. Naturskyddsföreningen i Bohuslän

SAKEN

Strandskyddsdispens för nytt bostadshus på fastigheten X i Munkedals kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1288320

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

T K har i första hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens och länsstyrelsens avgöranden samt fastställa miljönämndens i mellersta Bohuslän (Munkedal) beslut om strandskyddsdispens. Han har i andra hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens och länsstyrelsens avgöranden samt återförvisa målet till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen) har bestritt ändring.

Miljönämnden i mellersta Bohuslän (Munkedal) (nämnden) har tillstyrkt ändring.

Naturskyddsföreningen i Bohuslän (naturskyddsföreningen) har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

T K har till stöd för sin talan uppgett i huvudsak följande.

På tomten finns idag en byggnad som används som sjöbod/förråd. Det finns dessutom en friggebod som delvis är placerad på den aktuella tomten. Tomten används dessutom som parkering såväl för honom som en grannfastighet. Historiskt har tomten varit bebyggd med ett bostadshus som idag är rivet. Dessutom har tomtmarken använts som beachvolleyplan. Dessa byggnader skapar en hemfridszon.

Väg 787 är en starkt trafikerad länsväg som har en avskiljande effekt mellan strandlinjen och den aktuella tomten. År 2015 var det helt andra trafikmängder än år 2009, som länsstyrelsen grundade sitt beslut på. Den stora kommunala badplatsen i Saltkällan alstrar sommartid stora trafikmängder. Det rättsfall som länsstyrelsen hänvisar till angående avskiljande väg har inte någon relevans i detta fall, då den vägen inte är jämförbar med väg 787 och dess trafikföring. Vägen har funktion som

omledningsväg när trafikstopp uppstår på E6 mellan Uddevalla och Munkedal samt utgör kollektivtrafikled mellan dessa orter.

Av Trafikverkets nationella vägdatabas framgår följande avseende vägen:

- funktionell vägklass är 4 av 9
- vinterdriftsklass är 4
- vägen betraktas som sekundär länsväg
- Årsdygnstrafiken (ÅDT) ligger mellan 1 001–2 000 enligt statistik från 2009
- vägen har två körfält
- vägen har delvis mittlinjemarkering
- vägen har bitvis separat cykelbana
- vägen har bärighetsklass BK 1 vilket innebär ingen begränsad bruttovikt för fordon.

Mark- och miljödomstolen har underlåtit att företa en intresseavvägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken.

T K har till stöd för sin talan även hänvisat till skriftlig bevisning.

Länsstyrelsen har till stöd för sin talan uppgett i huvudsak följande.

Platsen för det planerade bostadshuset är idag tillgängligt för allmänheten, som både kan uppehålla sig i och passera förbi området. En beachvolleyplan och parkeringsplatser har ingen hemfridszon. Den byggnad som klaganden benämner som sjöbod/förråd och den friggebod som delvis står på aktuell fastighet är placerade nära varandra. Friggeboden står till större delen på grannfastigheten Y. De byggnaderna gör inte att platsen är att betrakta som ianspråktagen.

Aktuell väg kan inte anses ha den avskiljande verkan som förutsätts för att dispens ska kunna ges. Länsstyrelsen har hämtat uppgifterna om trafikmängd från Trafikverkets Vägtrafikflödeskarta. De senaste uppgifterna om trafikflödet är från år 2009.

En proportionalitetsbedömning innebär inte en möjlighet att meddela dispens med beaktande av andra omständigheter än de som anges i 7 kap. 18 c–d §§ miljöbalken (jfr. MÖD 2013:37). Eftersom särskilda skäl inte finns kan inte en avvägning enligt proportionalitetsprincipen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken utfalla så att dispens medges.

Nämnden har uppgett att den vidhåller tidigare ställningstagande att medge strandskyddsdispens.

Naturskyddsföreningen har till stöd för sin talan uppgett i huvudsak följande.

Vägen är inte avskiljande och det är signifikativt att det inte på någon av de bilder som finns i målet syns en enda bil i trafik på vägen. Årstrafiken är mycket liten och om det under en enstaka solig sommardag skulle vara något mer trafik, gör den inte vägen avskiljande.

Fotograferat hus är så litet och i så dåligt skick att det varken kan ge grund för en ersättningsbyggnad, innebära ett ianspråktagande eller skapa någon som helst hemfridszon. Sjöbod innebär aldrig att det uppstår en hemfridszon. Friggebod kan endast förekomma på en fastighet som redan har en huvudbyggnad. Påståendet i kommunens utredning att den tilltänkta platsen ligger mellan två hus är i allt väsentligt fel. Det nordligare huset ligger på egen fastighet. Det sydligare huset ligger långt bort med avskiljande skog mot den tänkta platsen för byggnation.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har den 8 september 2016 hållit syn på fastigheten.

Strandskyddsdispens får endast beviljas om det föreligger särskilda skäl. Som särskilda skäl får endast de omständigheter som anges i 7 kap. 18 c § och 18 d § miljöbalken beaktas.

Den första frågan i målet är om den väg som är sträcker sig mellan området för tänkt bebyggelse och strandlinjen har en sådan väl avskiljande effekt som avses i 7 kap. 18 c § första stycket 2 miljöbalken.

Av förarbetena framgår att dispens kan beviljas bl.a. om stranden skärs av genom en större väg eller järnväg eller liknande och det är klart att den del av området som ligger på andra sidan från vattnet räknat saknar betydelse för allmänhetens friluftsliv (prop. 1997/98:45 del 2, s. 89).

Platsen för planerad bebyggelse är belägen inom strandskyddat område. Mellan området och strandlinjen sträcker sig en asfalterad väg, väg 787. Av den utredning som finns tillgänglig i målet framgår att vägen vid aktuell sträcka är cirka 5,5 meter bred utan markerad mittlinje och att den betraktas som en sekundär länsväg. Enligt Trafikverkets statistik för 2009 var årsmedeltrafiken 1001–2000 bilar per dygn. Vid synen har Mark- och miljööverdomstolen vidare kunnat konstatera att den rådande hastighetsbegränsningen vid sträckan är 50 km/h och att ett vägräcke finns på sidan av vägen närmast strandkanten. Området omfattas av särskilda hushållningsbestämmelser för kust och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken och gränsar till ett område som omfattas av riksintresse för friluftsliv och naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Mark- och miljööverdomstolen har i ett tidigare avgörande bedömt att en väg av likartad omfattning, men med något lägre trafikintensitet, tillsammans med viss bebyggelse inte haft en sådan avskiljande effekt som krävs för dispens (MÖD 2011:46).

Mark- och miljööverdomstolen finner sammantaget, med beaktande av vad som framkommit vid synen och av utredningen i målet, att vägen till sin karaktär och omfattning inte har en sådan avskiljande effekt som avses i 7 kap. 18 c § första stycket 2 miljöbalken. Särskilda skäl för strandskyddsdispens på denna grund föreligger därmed inte.

Klaganden har även gjort gällande att aktuell plats redan är ianspråktaget på ett sätt som gör att den saknar betydelse för strandskyddets syften. Det som framkommit

beträffande vad som tidigare funnits på platsen och de mindre byggnader som idag finns i anslutning till fastighetsgränsen mot Y medför inte att området kan ses som ianspråktaget. Förutsättningar för dispens enligt 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken föreligger därmed inte.

Mark- och miljööverdomstolen finner sammanfattningsvis att särskilda skäl för dispens inte föreligger. Mot bakgrund härav ska överklagandet avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg och Gösta Ihrfelt, tekniska rådet Inger Holmqvist (skiljaktig) samt tf. hovrättsassessorn Marie Eiderbrant, referent.

Föredragande har varit Erica Ehne.

Skiljaktig mening

Tekniska rådet Inger Holmqvist är skiljaktig och anser att domskälen på s. 5 efter stycke 3 ska ha följande lydelse:

Väg 787 har även omledningsfunktion när trafikstopp uppstår på väg E6 mellan Uddevalla och Munkedal. Platsen för ansökt dispens ligger cirka 50 meter från stranden och åtskild från stranden av väg 787. På övriga sidor avgränsas platsen av en brant bergsluttning, en lokal grusväg och enbostadshus. Platsen utgörs huvudsakligen av en grusad yta av ruderatmarkskaraktär. I området mellan väg 787 och stranden växer högt gräs och vass.

Med beaktande av vad som framkommit vid synen och utredning i målet bedömer jag att vägen till sin lokalisering, utseende och användning har en sådan avskiljande effekt som avses i 7 kap. 18 c § första stycket 2 miljöbalken. Aktuell plats kan antas vara av begränsad betydelse för växt- och djurliv samt allmänhetens friluftsliv varför det enskilda intresset av dispens i detta fall väger tyngre. Jag bedömer att åtgärden är förenlig med strandskyddets syften. Det överklagande beslutet ska därför upphävas och dispens beviljas.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-02-10
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 4262-15

KLAGANDE T
K Villa Bäckäng

MOTPART

1. Miljönämnden i mellersta Bohuslän (Munkedal)
2. Naturskyddsföreningen i Bohuslän

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 5 november 2015 i ärende nr 526-33442-2015, se bilaga 1

SAKEN

Strandskyddsdispens för nytt bostadshus på fastigheten X i Munkedals kommun

_____

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

_____

Dok.Id 319701

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

YRKANDEN M.M.

T K har yrkat att strandskyddsdispens beviljas och att syn hålls. T K har som grund för yrkandet anfört i huvudsak följande. Länsstyrelsen bedömning grundar sig på att väg 787 som går mellan havet och den aktuella tomten inte är avskiljande i den mening som avses i 7 kap. miljöbalken. Länsstyrelsen grundar vidare sitt beslut på att den aktuella tomtplatsen är obebyggd och allemansrättslig tillgänglig. Länsstyrelsen påstår även att man grundat sitt beslut på ett besök av tomtplatsen.

Det är med stor förvåning som han som fastighetsägare noterar länsstyrelsens synpunkter i detta ärende. Hans uppfattning är att myndighetsbeslut mot enskild, enligt förvaltningslagens bestämmelser skall vara väl motiverat och fattas snabbt, billigt och enkelt. Länsstyrelsen agerar tyvärr enligt hans uppfattning i detta fall helt tvärt emot den lag de har att följa.

Väg 787 är en starkt trafikerad länsväg som i enlighet med 7 kap. 18 c § miljöbalken verkligen har en avskiljande effekt mellan strandlinjen och den aktuella tomten. Länsstyrelsen hänvisar här vidare till trafikmätningar och årsmedeltal från 2009 vilket är skrämmande. Idag lever vi i år 2015 och med helt andra trafikmängder än de som länsstyrelsen grundar sitt beslut på. Beslutfattarna på länsstyrelsen tycks omedvetna och den stora kommunala badplats i Saltkällan som sommartid alstrar stora trafikmängder. Han hävdar således att länsstyrelsen i denna del grundat sitt beslut på felaktigt faktamaterial och hänvisar till Naturvårdsverkets riktlinjer i denna del.

Länsstyrelsen påstår att man gjort syn på platsen och konstaterat att den aktuella tomten är obebyggd och allemansrättslig tillgänglig. Han har svårt att förstå hur en tjänsteman på länsstyrelsen i sitt myndighetsbeslut kan påstå rena osanningar. På tomten finns idag en byggnad som idag används som sjöbod/förråd. Det finns dessutom en friggebod som delvis är placerad på den aktuella tomten. Tomten används dessutom som parkering såväl för honom som för en grannfastighet.

Historiskt så har tomten varit bebyggd med ett bostadshus som idag är rivet. Dessutom har tomtmarken används som beachvolleyplan, Se bild 3. Alla dessa byggnader, gamla som nuvarande skapar naturligtvis en hemfridzon vilket utesluter allemansrättslig tillgång till markområdet.

Han hävdar även att det rättsfall som länsstyrelsen hänvisar till angående avskiljande väg enligt miljöbalken, MÖD 2011:40, inte har någon relevans i detta fall. Den då aktuella vägen på intet sätt är jämförbar med väg 787 och dess trafikföring.

Det är även anmärkningsvärt att Miljönämnden i Mellersta Bohuslän som har den lokala kännedomen, i beslut 2015-09-09, betraktat påverkan på växt och djurliv och allemansrättslig tillgång som marginell. Denna myndighets ställningstagande ignorerar länsstyrelsen fullständigt i sitt beslut.

Han anser att gällande lagstiftning ger möjlighet till en sund tolkning. Den aktuella tomtplatsen är bebyggd, ligger mellan avskiljande större väg och strandlinjen samt utgör absolut ingen tillgång för det rörliga friluftslivet eller växt och djurliv. Samtliga dessa fakta utgör särskilda skäl för dispens enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen, som finner det obehövt att hålla syn, anför följande.

För att dispens från strandskyddsbestämmelserna ska beviljas måste det föreligga särskilda skäl. I 7 kap. 18 c och d §§ miljöbalken räknas de omständigheter upp som får beaktas som särskilda skäl. Som en ytterligare förutsättning för dispens följer av 7 kap. 26 § miljöbalken att dispensen ska vara förenlig med strandskyddets syften. Enligt 25 § samma kapitel får en inskränkning i enskilds rätt inte gå längre än vad som krävs för att syftet med strandskyddet ska tillgodoses. Bestämmelsen innebär att vid prövning om ett särskilt skäl föreligger ska det göras en intresseavvägning där även hänsyn tas till enskilda intressen (prop. 2008/09:119 s. 104). Den medför

inte en möjlighet att meddela dispens med beaktande av andra omständigheter än de som anges i 7 kap. 18 c-d §§ miljöbalken (jfr MÖD 2013:37).

Som särskilt skäl för strandskyddsdispens får man, såvitt nu är ifråga, enligt 7 kap. 18 c § 1. och 2. beakta om området redan tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften eller om det område som dispensen avser genom bl.a. en väg är väl avskilt från området närmast strandlinjen.

Fastigheten X omfattar ca 3 ha och är i sin södra del bebyggd med en helårsbostad med tillhörande komplementbyggnader. Nu aktuell ansökan avser uppförande av en bostadsbyggnad om 120 m² i fastighetens västra del i anslutning till väg 787.

T K har gjort gällande att det på platsen för tänkt byggnation finns en sjöbod/förråd och en friggebod. Mindre byggnader som förråd och friggebodar som inte är uppförda inom hemfridszonen till en bostadsbyggnad ger i sig inte upphov till en hemfridszon. Det aktuella området av fastigheten är därför att betrakta som allemansrättsligt tillgängligt och kan inte anses sakna betydelse för strandskyddets syfte. Mot bakgrund härav och då mark- och miljödomstolen delar, på de av länsstyrelsen anförda grunderna, länsstyrelsens bedömning att väg 787 inte kan anses ha den avskiljande verkan som avses i 7 kap. 18 c § 2. ska överklagandet avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 2 mars 2016.

Patrick Baerselman

Nils-Göran Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Patrick Baerselman, ordförande, och tekniska rådet Nils-Göran Nilsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Eva Högmark.